

Курс ведет Армине Овсепян

УРОК 4 ԴՄԱ 4

Звук Буква

[л]	Լ, Լ
[м]	Մ, մ
[н]	Ն, ն

Согласные [л], [м], [н] обозначаются буквами Լ, մ, ն и во всех позициях произносятся одинаково.

Эти звуки по произношению совпадают с русскими звуками л, м, н, например:

- նա [на] он, она, оно
- այն [айн] тот, та, то, те
- անուն [анун] имя
- մարտ [март] март (месяц)
- լուր [лур] весть
- մեկ [мэк] один
- ամիս [амис] месяц
- մաս [мас] часть
- մասին [масин] (послелог) о, об
- լավ [лав] хороший, хорош

Запомните, что մասին (о, об) и ժամանակ (во втором значении) – послелог, которые всегда ставятся после существительного или местоимения в род. п., например: դասի մասին [даси масин] об уроке

Արամի մասին [Арами масин] об Араме
իմ մասին [им масин] обо мне
դասի մասին [даси жаманак] во время урока

Исключение составляют указательные местоимения այս [айс], այդ [айд], այն [айн], которые с послелогамы всегда ставятся в прямой форме, так как не склоняются, например:

- այս մասին
- այդ մասին
- այն մասին
- այս ժամանակ
- այդ ժամանակ
- այն ժամանակ

1) Напишите прописные и строчные буквы Լ, Լ, Մ, մ, Ն, ն.

2) Прочитайте следующие слова, перепишите и запомните их:

- նա [на] он, она, оно
- այն [айн] тот, та, то, те
- անուն [анун] имя
- մարտ [март] март (месяц)
- լուր [лур] весть
- մեկ [мэк] один
- ամիս [амис] месяц
- մաս [мас] часть
- մասին [масин] (послелог) о, об
- լավ [лав] хороший, хорош

լուսին [лусин] луна
ուտել [утэл] кушать, есть
ամեն [амэн] каждый
այս [айс] этот, эта, это
այն [айн] тот, та, то
այլ [айл] другой, другая, другое
աշուն [ашун] осень
մոտենալ [мотэнал] приближаться, подходить

ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЙ ГЛАГОЛ Է ԷՅԻ ԵՅԻ (ЕСТЬ)

В грамматическом строе армянского языка большую роль играет вспомогательный глагол է. Он имеет два числа: единственное и множественное, три лица: первое, второе, третье и два времени: настоящее и прошедшее.

Заучите и запомните спряжение вспомогательного глагола.

Настоящее время

Лицо	Ед. ч.	Мн. ч.
I	Էմ [эм] (я) есть	Էնք [энк'] (мы) есть
II	Էս [эс] (ты) есть	Էք [ек'] (вы) есть
III	Է [э] (он, она) есть	Էն [эн] (они) есть

Прошедшее время

Лицо	Ед. ч.	Мн. ч.
I	Էի [эйи] (я) был	Էինք [эйинк'] (мы) были
II	Էիր [эйир] (ты) был	Էիրք [эйирк'] (вы) были
III	Էր [эр] (он, она) был	Էին [эйин] (они) были

Обратите внимание: 1) в армянском языке глаголы, в том числе и вспомогательный, в отличие от

русского, выражают значение лица и в прошедшем времени, поэтому при спряжении личные местоимения не приводятся, ср. էի и я был (а);

2) в отличие от русского языка, армянский вспомогательный глагол է имеет формы настоящего времени;

3) в отличие от русского языка, в прошедшем времени тоже глагол է не имеет родового различия: էր – был, была, было.

Глагол выполняет две функции: 1) образует аналитические временные формы глаголов, например: տեսնում եմ [тэснум эм] вижу, տեսնում էի [тэснум эйи] (я) видел (а) պարում է [парум э] танцует, պարում էր [парум эр] (он, она) танцевал (а)

2) является связкой в составном сказуемом, например:

- Մա տուն է: Это дом. [са тун э]
- Ես աշակերտ եմ: Я ученик (ца). [ес ашакерт эм]
- Ես աշակերտ էի: Я был учеником (цей). [ес ашакерт эйи]
- Աշուն է: Осень. [ашун э]
- Աշուն էր: Была осень. [ашун эр]

СЛОВАРНЫЙ ЗАПАС

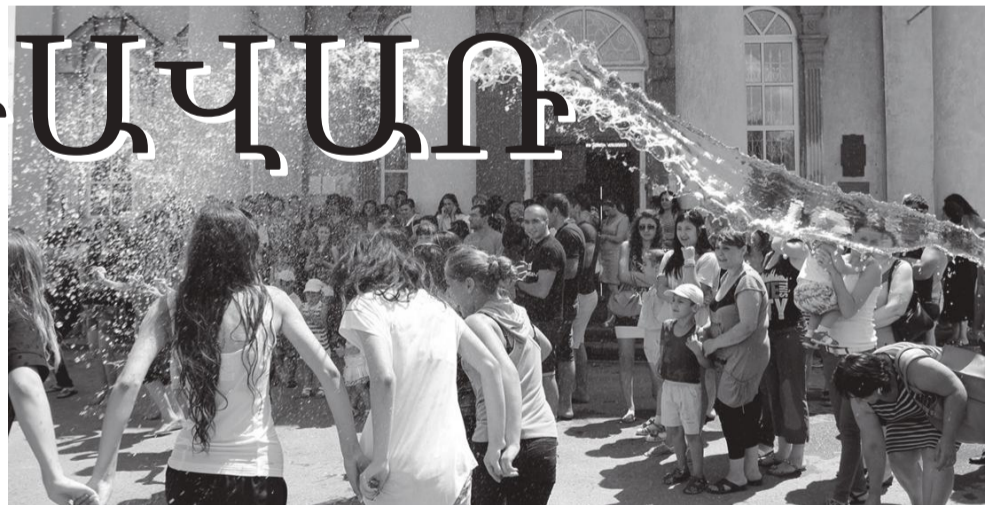
լավ [лав] хорошая весть
լավ անուն 1) хорошее имя, 2) доброе имя

լավ սովորել хорошо учиться
լավ տեսնել хорошо видеть
այն ժամանակ тогда, в то время
մի ժամանակ в одно время, когда-то, некогда

դասի մասին во время урока
դասի մասին об уроке
այս գիշեր эту ночь
այս ամիս в этом месяце, этот месяц
ուշ գիշեր поздняя ночь
ամեն ժամ каждый час
մեկ ժամ один час
երկու ժամ два часа
մայրական սեր материнская любовь
մայրենի լեզու родной язык

ԱԶԳԱՅԻՆ – ԵՎԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՈՒ

ՎԱՐՈՂԱՎԱՐՈՒ

Պատկերացրեք, որ ամռան շոգին քայլում եք ժամանակակից մայրաքաղաքներից մեկի փողոցով: Վազելով ձեզ են մոտենում մի խումբ երեխաներ կամ երիտասարդներ ու դույլերով ջուր լցնում ձեր վրա... Դուք ապշած եք, շփոթված ու չգիտեք ինչ անել: Դիմել յստիկանություն, բողոքել, լաց լինել, ու ըն է ելքը: Դժվար է պատասխանել այս հարցին, եթե դուք Ռուսաստանում եք, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում կամ մեկ այլ երկրում: Մակայն եթե դուք Հայաստանում եք, պատասխանը շատ պարզ է. ձեզ մնում է միայն ժպտալ ու մի լավ ծիծաղել, քանի որ այստեղ սուրբ Ջատիկին հաջորդող 14-րդ կիրակի օրը տոնում են Վարդավառ կոչվող ազգային-եկեղեցական տոնը, և միայնակ վրա ջուր լցնելու սովորույթը գալիս է դարերի խորքից (տոնը կարող է ընկնել հունիս 28-ից մինչև օգոստոսի 1-ը):

Վարդավառը (Այլակերպություն, Պայծառակերպություն) հայոց ամենապահպան, ամենաուրախ և հիշարժան տոներից մեկն է: Ըստ հնագույն լեգենդի՝ հեթանոսական շրջանում այն նվիրված էր սիրո ու ջրի հեթանոս աստվածուհի Աստղիկին, որը, վարդաբեր ցողելով և վարդեր նվիրելով, սեր էր պարգևում մարդկանց: Ըստ որոշ մասնագետների՝ Վարդավառի տոնը կապված է Ջրհեղեղի և Նոյի՝ տապանից իջնելու հետ: Քրիստոնեության ընդունումից հետո տոնը որոշ փոփոխություններ է կրել: Այժմ տոնը նվիրված է Քրիստոսի այլակերպման նշանավոր իրադարձությանը, երբ նա Թաբոր լեռան վրա երևացել է

իր աշակերտներին պայծառացած կերպարանով:

Վարդավառը հայոց հնագույն տոներից է: Այն տոնել են հեթանոս հայերը, այդ պատճառով էլ պահպանվել են տոնի հեթանոսական սովորույթները՝ միայնակ վրա ջուր ցողելը, աղավնի թոցնելը և այլն: Ըստ ավանդության՝ երբ Նոյը ջրհեղեղի ժամանակ հանգրվանում է Արարատ լեռան վրա և հետո իջնում է գազաթից, այդ օրվանից սկսվում է հայոց Նավասարդ ամիսը: Նոյը պատվիրում է իր որդիներին, ի հիշատակ ջրհեղեղի, իրար վրա ջուր լցնել:

Վարդավառը տոնում էին ուխտագնացություններով դեպի նշանավոր լեռների սրբավայրերը և ջրերը: Հատկապես նշանավոր էր Սշո սուրբ Վարպետ վանք կատարվող ուխտագնացությունը, որը ոչ միայն քրիստոնեական հավատի, այլև ազգային նվիրումի վկայություն էր:

Տոնի ժամանակ մարդիկ հացահատիկի հասկեր էին հավաքում դաշտերից և տանում եկեղեցի՝ օրհնելու, որպեսզի դաշտերը պահպանեն կարկուտից և վնասներից: Աղջիկները հավաքում էին բազմազուն ծաղիկների փնջեր (հատկապես «վրթիվեր» դեղին ծաղիկի) և գիշերը գաղտնի նետում հարազատների կամ հարևանների բակը: Յոթենի հասկից հյուսում էին

շատ գեղեցիկ փնջեր՝ խաչքուռեր: Վարդավառը շատ հանդիսավոր տոն է, երիտասարդները վառում էին խարույկներ և կրակի շուրջը դիմավորում լուսաբացը խմբապարով: Պարերն ուղեկցվում էին երգերով, խաղերով և կատակներով: Առավոտյան աղջիկները շրջում էին տնետուն և իրենց նվիրաբերած ծաղիկներից դիմաց ստանում նվերներ: Մարերում կազմակերպվում էին տոնավաճառներ, զբոսախնջույթներ, լարախաղացների ուրախ հանդեսներ:

Ոչ ոք չի նեղանում մյուսից: Այդ օրը մարդիկ ուրախ են, բարյացակամ, իսկ երեխաների և երիտասարդների համար այն տարվա ամենապատված և սիրելի տոնն է:

Ռոստոմի մարզի Հայ առաքելական եկեղեցիներում ամեն տարի

Արդա ԱՋԱՎՈՒՐՑԱՆ, րագրող